

รายงานการไปราชการ ประชุม/สัมมนา ศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย ดูงาน ณ ต่างประเทศ
และการไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อ/นามสกุล

นายปรีชา องค์กรประเสริฐ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักการป่าไม้ต่างประเทศ.....

๑.๒ ชื่อเรื่อง/หลักสูตร

การประชุม หัวข้อ Forest-based Disaster Risk Reduction (F-DRR).....

สาขาหลัก -.....

สาขาย่อย -.....

สาขาที่เกี่ยวข้อง -.....

เพื่อ ☒ ประชุม/สัมมนา ☐ ศึกษา ☐ ฝึกอบรม ☐ ปฏิบัติงานวิจัย

☐ ดูงาน ☐ ไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

แหล่งผู้ให้ทุน REDD-plus and Forest-DRR Research and Development Center.....

ประเทศที่ไป ประเทศญี่ปุ่น.....

ระหว่างวันที่ ๒๖-๒๙ มกราคม ๒๕๖๙ (รวมวันเดินทาง).....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา ปฏิบัติงานวิจัย และไป ปฏิบัติงานใน
องค์การระหว่างประเทศ

๒.๑ วัตถุประสงค์

- การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ (Forest-based Disaster Risk Reduction: F-DRR) จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๐๒๖ ที่โตเกียว ประเทศญี่ปุ่น โดยจัดการโดยสถาบันวิจัยป่าไม้และผลิตภัณฑ์ป่าไม้ (Forestry and Forest Products Research Institute: FFPRI) ของญี่ปุ่น โดยวัตถุประสงค์หลักของการประชุม คือ
- แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการจัดการป่าไม้และมาตรการป้องกันภัยพิบัติ ระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Global South) โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากประเทศเวียดนามและประเทศไทย
- อภิปรายความท้าทายและโอกาสในการนำเทคโนโลยีภาคเอกชนของญี่ปุ่นไปใช้ในต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการจัดการป่าไม้และการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในประเทศกำลังพัฒนา
- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการนำแนวทาง Ecosystem-based Disaster Risk Reduction (Eco-DRR) ไปใช้เพื่อบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- สร้างแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเชื่อมโยงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนากับเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญของญี่ปุ่น

๒.๒ เนื้อหาของการประชุม

๒.๒.๑ การนำเสนอโดยวิทยากรรับเชิญ

ผู้บรรยายหลัก:

- ดร. ยีเดกิ โซโตะ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนา REDD-plus and Forest-DRR ของ FFPRI
- ดร. โคจิ ทามาย นักวิจัยหลักของแผนกป้องกันภัยพิบัติ อุทยานวิทยา และอุทกวิทยา ของ FFPRI

เนื้อหาสำคัญ:

- บทบาทสำคัญของป่าไม้ในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะการป้องกันน้ำท่วมและการเลื่อนไหลของดิน
- ประวัติการพัฒนาเทคโนโลยีการควบคุมการกัดเซาะของญี่ปุ่น (Chisan Engineering) ตั้งแต่ปี ๑๙๐๐ ถึงปัจจุบัน
- การรวมกลยุทธ์ "Green Infrastructure" (โครงสร้างพื้นฐานสีเขียว) กับ "Grey Infrastructure" (โครงสร้างพื้นฐานสีเทา) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันภัยพิบัติ

๒.๒.๒ กรณีศึกษาจากประเทศกำลังพัฒนา

- การจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและมาตรการลดความเสี่ยงจากน้ำท่วมฉับพลันและการเลื่อนไหลของดิน (เวียดนาม)
- ผู้บรรยาย: ดร. ลู่ เทียน ดัต รองหัวหน้าแผนกวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานป่าไม้เวียดนาม

๒.๒.๓ สารสำคัญ:

- เวียดนามมีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ ๑๖ ล้านเฮกตาร์ โดยพื้นที่ป่าไม้จริงประมาณ ๑๕ ล้านเฮกตาร์
- เป้าหมายปี ๒๐๓๐: อัตราการเติบโตต่อปีที่ ๕.๐-๕.๕% มูลค่าการส่งออกประจำปี ๒๓-๒๕ พันล้านดอลลาร์สหรัฐ การรักษาพื้นที่ป่าไม้ที่ ๔๒-๔๓% และการนำการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน (SFM) ไปใช้ ๑๐๐%
- ภัยพิบัติหลัก: น้ำท่วมฉับพลันและการเลื่อนไหลของดินในภูมิภาคภูเขาทางเหนือ เนื่องจากภูมิประเทศที่ชัน และการรวมตัวของน้ำฝน ๘๐% ของปีในฤดูฝน
- สถิติ ๒๐๑๕-๒๐๒๔: เฉลี่ยประมาณ ๒๔๘ คนเสียชีวิตหรือสูญหายต่อปี โดยภูมิภาคเหนือมี ๑๑๙ คน
- พายุไต้ฝุ่น ยาจิ (ลำดับที่ ๓) ปี ๒๐๒๔ ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงกับ ๒๖๕ คนเสียชีวิต
- มาตรการป้องกัน: กรอบกฎหมาย การติดตั้งสถานีสังเกตการณ์ปริมาณน้ำฝนอัตโนมัติ การปรับปรุงแผนที่ความเสี่ยง และการย้ายประชากรกว่า ๒๕,๐๐๐ ครอบครัวจากพื้นที่เสี่ยงสูงระหว่าง ๒๐๑๓-๒๐๒๕
- ความต้องการสนับสนุนจากญี่ปุ่น: เทคโนโลยีการติดตามด้วย IoT และเซนเซอร์ไร้สาย เทคโนโลยีการก่อสร้างโครงสร้างป้องกันน้ำท่วม (Sabo dam) การพัฒนามาตรฐานทางเทคนิค และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

- กลยุทธ์ Eco-DRR ของกรมป่าไม้ไทย: การบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านการจัดการป่าไม้

ผู้บรรยาย:

นายปรีชา องค์กรประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักการป่าไม้ต่างประเทศ กรมป่าไม้

สาระสำคัญ:

ปัญหาสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้:

- ความถี่และความรุนแรงของเหตุการณ์ฝนตกหนักเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ภัยพิบัติหลัก: ไฟป่า การเลื่อนไหลของดิน น้ำท่วมฉับพลัน โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มน้ำที่ชัน
- การสูญเสียชีวิต ความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐาน และการหยุดชะงักของเศรษฐกิจท้องถิ่น
- การเสื่อมสภาพของระบบนิเวศป่าไม้ทำให้ความสามารถในการรับแรงกระเทือนของธรรมชาติลดลง
- เป้าหมาย Eco-DRR ของไทย: เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เป็น ๕๕% ของพื้นที่ดินของประเทศภายในปี ๒๐๒๗ โดยแบ่งเป็น: ป่าอนุรักษ์: ๓๕% ป่าเศรษฐกิจ: ๑๕% ป่าในเมือง: ๕%

นิยามและหลักการ Eco-DRR:

- Ecosystem-based Disaster Risk Reduction (Eco-DRR) คือการใช้ประโยชน์และฟื้นฟูหน้าที่ธรรมชาติของป่าไม้เป็น "Green Infrastructure" เพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ โดยเฉพาะการเลื่อนไหลของดินและน้ำท่วม
 - การรวมความยืดหยุ่นของระบบนิเวศธรรมชาติกับเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
- หลักการหลัก ๔ ประการของ Eco-DRR:

- ใช้ประโยชน์จากหน้าที่ธรรมชาติ: ควบคุมความสามารถป้องกันของป่าไม้ที่มีสุขภาพดี เช่น การยึดเหนี่ยวของรากไม้ การซึมผ่านของน้ำ และการสกัดกั้นของใบไม้
- พื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมสภาพ: คืนพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายให้กลับสู่สภาพธรรมชาติผ่านการปลูกป่าและการฟื้นฟูป่า
- บูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่: รวมการใช้เทคโนโลยีภูมิศาสตร์ (Remote Sensing, GIS) เพื่อการติดตามวางแผน และการจัดการแบบปรับตัว
- รับประกันความยั่งยืน: นำการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนไปใช้เพื่อรับประกันความยืดหยุ่นในระยะยาว และสร้างประโยชน์ร่วม เช่น การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีววิทยาและการดูดซับคาร์บอน

มาตรการ Eco-DRR ของไทย:

- มาตรการอนุรักษ์และคุ้มครอง:
 - กำหนดเขตอนุรักษ์ความไว (High-Sensitivity Conservation Zones) ในพื้นที่ป่าไม้บนภูเขาชัน (มุมเกิน ๓๐-๔๐ องศา) และป่าริมน้ำเป็นเขตห้ามตัดไม้ถาวร
 - ควบคุมการใช้ที่ดินอย่างเข้มงวด หลีกเลี่ยงการก่อสร้างถนน การขุดเหมืองหรือกิจกรรมที่รบกวนเสถียรภาพของดินในพื้นที่ชัน
 - ป้องกันไฟป่าผ่านการจัดการเชื้อเพลิง (Fuel Management) และการสร้างแนวกันไฟ

- **มาตรการฟื้นฟูและปลูกป่า:**
 - ปลูกป่าด้วยพันธุ์ไม้พื้นเมืองที่หลากหลาย (Mixed Forests) แทนการปลูกป่าแบบเดี่ยวพันธุ์ (Monoculture)
 - ฟื้นฟูป่าริมน้ำโดยปลูกป่าตามร่องน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำ
 - ปรับปรุงดินในพื้นที่ที่เสื่อมสภาพหรือหลังจากไฟป่าด้วยการใช้พืชปกคลุมและเพิ่มสารอินทรีย์
 - **มาตรการการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน:**
 - ตัดไม้แบบคัดเลือก (Selective Logging) แทนการตัดไม้ทั้งหมด (Clearcutting)
 - จัดการโครงสร้างป่าให้มีความหลากหลาย (ไม้ขนาดและอายุต่างกัน)
 - จัดการอุทกวิทยาของป่าไม้โดยการสร้างเขื่อนเล็ก (Check Dams) เพื่อชะลอการไหลของน้ำและเพิ่มการซึมผ่านของน้ำ
- เทคโนโลยีที่ใช้สนับสนุน Eco-DRR:**
- **Remote Sensing (RS) Technology:**
 - ประเมินความเสียหายและติดตามการเปลี่ยนแปลง: ใช้ภาพถ่ายดาวเทียม (Landsat, Sentinel) และภาพถ่ายทางอากาศ (โดรน) เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ป่าไม้ การบุกรุก และประเมินความเสียหายหลังภัยพิบัติ
 - การวิเคราะห์ความหนาแน่นของพืชพรรณ: ใช้ Normalized Difference Vegetation Index (NDVI) เพื่อประเมินสุขภาพของป่าไม้
 - **Geographic Information System (GIS):**
 - สร้างแผนที่ความเสี่ยง (Hazard Mapping): ใช้ GIS สำหรับการวิเคราะห์หลายชั้นของข้อมูล เช่น มุมเอียง ชนิดดิน ปริมาณน้ำฝน และการใช้ที่ดิน
 - วางแผนและการจัดลำดับความสำคัญ: ช่วยในการวางแผนสถานที่ปลูกป่า การสร้างเขื่อนเล็ก และการกำหนดเขตอนุรักษ์
 - การติดตามและประเมินผล: ติดตามความก้าวหน้าของโครงการฟื้นฟูและประเมินผลกระทบระยะยาวของมาตรการ Eco-DRR
- ตัวอย่างการประยุกต์ใช้:**
- การใช้ "กำแพงไม้ไผ่" (Bamboo Walls) แทนโครงสร้างคอนกรีตเพื่อควบคุมการกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งส่งผลให้มีการสะสมตะกอนและการฟื้นฟูป่าโกงกางในระยะ ๕ ปี
 - การใช้แอปพลิเคชัน "Pitak Prai" ที่อนุญาตให้พลเมืองรายงานไฟป่าและการตัดไม้ผิดกฎหมายพร้อมข้อมูลตำแหน่ง
- ความสำคัญของความร่วมมือกับภาคเอกชน:**
- กองทุน CSR จากบริษัทจดทะเบียนถูกนำไปสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชุมชนและการซื้อหน่วยคาร์บอนเครดิต (Carbon Credits) ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญสำหรับการป้องกันภัยพิบัติและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

การนำเสนอกรณีศึกษาเทคโนโลยีของบริษัทญี่ปุ่น

- การประชุมรวมการนำเสนอจากบริษัทญี่ปุ่นสี่แห่ง ได้แก่:
 - Kokusai Kogyo Co., Ltd.: ระบบติดตามการถูกตัดไม้ผิดกฎหมายโดยใช้ดาวเทียม (Provincial Deforestation Monitoring System: PDMS) ที่ใช้ Google Earth Engine และแอปพลิเคชันเว็บ ซึ่งมีการปรับใช้ในจังหวัด ๑๖ แห่งในลาวและกำลังทดสอบฟังก์ชันการติดตามไฟป่า
 - Asia Air Survey Co., Ltd.: โครงการ Eco-DRR ในประเทศมาซิโดเนียเหนือ รวมถึงการขยายระบบข้อมูลไฟป่า (Macedonia Forest Fire Information System: MKFFIS) และการพัฒนาระบบเพื่อรับมือกับภัยพิบัติเช่นน้ำท่วม
 - Japan Conservation Engineers & Co., Ltd.: โครงการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติในพื้นที่ป่าไม้ของรัฐอุตตารขณท์ ประเทศอินเดีย ซึ่งรวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการควบคุมการกัดเซาะ
 - บริษัทอื่น ๆ: การนำเสนอเทคโนโลยีป้องกันลาดเนินอย่างมีประสิทธิภาพต่อสิ่งแวดล้อมในฟิลิปปินส์
- สรุปเนื้อหาและวาระการประชุม (Summary of Conference Content)

● ประเด็นสำคัญ	● เนื้อหา
● บริบทและความสำคัญ	● ป่าไม้มีบทบาทสำคัญในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะการป้องกันน้ำท่วมและการเลื่อนไหลของดิน ประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่งต้องเผชิญกับความท้าทายในการจัดการป่าไม้และการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
● กลยุทธ์ Eco-DRR	● การใช้ประโยชน์และพื้นที่พหุหน้าที่ธรรมชาติของป่าไม้เป็น "Green Infrastructure" เพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ โดยรวมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Remote Sensing, GIS)
● มาตรการหลัก	● (๑) อนุรักษ์และคุ้มครองป่าไม้ในพื้นที่เสี่ยงสูง ● (๒) พื้นที่พหุและปลูกป่าด้วยพันธุ์ไม้พื้นเมืองที่หลากหลาย ● (๓) จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน
● เทคโนโลยีสนับสนุน	● Remote Sensing สำหรับการติดตามการเปลี่ยนแปลง GIS สำหรับการสร้างแผนที่ความเสี่ยง และแอปพลิเคชันมือถือสำหรับการรายงานจากชุมชน
● ความร่วมมือ	● ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญ
● ความท้าทาย	● งบประมาณจำกัด ความแม่นยำในการพยากรณ์ที่ไม่เพียงพอ ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมาย ความต้องการการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๒.๓.๑ ต่อตนเอง

- การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ:
 - ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวทาง Eco-DRR และการประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ
 - เข้าใจเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Remote Sensing, GIS, IoT) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการป่าไม้
 - เรียนรู้ประสบการณ์จากประเทศอื่นในการจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้
- การขยายเครือข่ายมีอาชีพ:
 - สร้างความสัมพันธ์กับผู้เชี่ยวชาญจากญี่ปุ่น เวียดนาม และประเทศอื่นๆ
 - เชื่อมโยงกับตัวแทนจากบริษัทญี่ปุ่นที่มีเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
 - สร้างโอกาสสำหรับความร่วมมือในอนาคต
- การเพิ่มขีดความสามารถในการบรรยาย:
 - ได้โอกาสในการนำเสนอประสบการณ์ของไทยในการจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้
 - ได้รับข้อเสนอแนะและคำถามจากผู้เชี่ยวชาญระดับสากล

๒.๓.๑ ต่อหน่วยงาน

- การยกระดับภาพลักษณ์และตำแหน่งของกรมป่าไม้:
 - กรมป่าไม้ได้รับการยอมรับว่าเป็นหน่วยงานชั้นนำในการจัดการป่าไม้เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในภูมิภาค
 - การนำเสนอกลยุทธ์ Eco-DRR ของไทยแสดงให้เห็นถึงความพยายามของไทยในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือระหว่างประเทศ:
 - เปิดโอกาสสำหรับความร่วมมือกับญี่ปุ่นในการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาโครงการ
 - สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญของญี่ปุ่นในการจัดการภัยพิบัติ
 - เปิดโอกาสสำหรับการสนับสนุนทางการเงินและเทคนิคจากองค์กรระหว่างประเทศ
- การได้รับข้อมูลและแนวปฏิบัติที่ดี:
 - ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์และความท้าทายของประเทศอื่นในการจัดการภัยพิบัติ
 - ได้รับแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในไทย
 - เข้าใจความต้องการของตลาดสำหรับเทคโนโลยีและบริการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้

๒.๓.๓ อื่น ๆ

- การสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs):
 - การประชุมสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย SDG ๑๓ (การแก้ไขการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) และ SDG ๑๕ (การอนุรักษ์ชีวิตบนบก)
- การสร้างเครือข่ายข้อมูล (Information Hub):

- FFPRI กำลังพัฒนา "International Information Hub" เพื่อเชื่อมโยงความต้องการของประเทศกำลังพัฒนากับเทคโนโลยีของญี่ปุ่น
- ไทยสามารถเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่ายนี้เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลและเทคโนโลยี
- การสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของป่าไม้:
 - การประชุมช่วยเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทสำคัญของป่าไม้ในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ส่วนที่ ๓ ปัญหา/อุปสรรค

ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมาย:

๓.๑ ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมาย:

๓.๑.๑ แม้ว่าระบบการติดตามจะได้รับการพัฒนา (เช่น PDMS ในลาว) แต่ยังคงมีความท้าทายในการนำข้อมูลไปใช้ในการบังคับใช้กฎหมายจริง

๓.๑.๒ ขาดบุคลากรที่เพียงพอสำหรับการบังคับใช้กฎหมาย

๓.๒ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ:

๓.๒.๑ ประเทศกำลังพัฒนาหลายแห่งมีงบประมาณจำกัดสำหรับการจัดการป่าไม้และการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

๓.๒.๒ ความท้าทายในการหาแหล่งเงินทุนสำหรับการปรับใช้เทคโนโลยีญี่ปุ่น

๓.๓ ความไม่แม่นยำในการพยากรณ์:

ประเทศเวียดนามรายงานว่าความแม่นยำในการพยากรณ์ยังไม่เพียงพอซึ่งส่งผลกระทบต่อเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติ

๓.๔ ความท้าทายในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล:

ความต้องการการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะสำหรับเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นและวิศวกรในการใช้เทคโนโลยีและการออกแบบ

๓.๕ ความท้าทายในการกำหนดความรับผิดชอบ:

ความไม่ชัดเจนในการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการก่อสร้างโครงสร้างป้องกันภัยพิบัติ

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางที่ ๑: การป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้

(๑) บูรณาการ Eco-DRR เข้าสู่กลยุทธ์การป้องกันป่าไม้:

- นำแนวทาง Eco-DRR มาใช้ในการป้องกันป่าไม้ โดยเน้นการคุ้มครองป่าไม้ในพื้นที่เสี่ยงสูงต่อการเลื่อนไหลของดินและน้ำท่วม (พื้นที่ลุ่มน้ำที่ชัน)
- กำหนดเขตอนุรักษ์ความไว (High-Sensitivity Conservation Zones) ในพื้นที่ป่าไม้บนภูเขาชัน (มุมเกิน ๓๐-๔๐ องศา) และป่าริมน้ำเป็นเขตห้ามตัดไม้ถาวร

(๒) ใช้เทคโนโลยีการติดตามเพื่อป้องกันการบุกรุก:

- นำเทคโนโลยี Remote Sensing และ GIS มาใช้ในการติดตามการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ป่าไม้และการบุกรุก
- พัฒนาระบบติดตามการตัดไม้ผิดกฎหมายโดยใช้ดาวเทียม (เช่น PDMS ที่ใช้ในลาว) เพื่อการตรวจสอบอย่างรวดเร็ว
- ใช้แอปพลิเคชันมือถือ (เช่น Pitak Prai) เพื่อให้ชุมชนและเจ้าหน้าที่สามารถรายงานการบุกรุกและการตัดไม้ผิดกฎหมาย

(๓) ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน:

- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันป่าไม้ผ่านการใช้เทคโนโลยี (เช่น แอปพลิเคชันรายงาน)
- สร้างแรงจูงใจสำหรับชุมชนที่ช่วยในการป้องกันป่าไม้

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางที่ ๒: ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าชุมชน

(๑) บูรณาการ Eco-DRR เข้าสู่การจัดการป่าชุมชน:

- ส่งเสริมให้ชุมชนใช้แนวทาง Eco-DRR ในการจัดการป่าชุมชน โดยเน้นการป้องกันภัยพิบัติ
- ให้ความรู้และทักษะแก่ชุมชนในการจัดการป่าชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

(๒) ส่งเสริมการสร้างรายได้จากป่าชุมชน:

- สนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน (เช่น ผลิตภัณฑ์ป่า ผลิตภัณฑ์จากการท่องเที่ยว

นิเวศ)

- ส่งเสริมการตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์จากป่าชุมชน

(๓) ส่งเสริมการท่องเที่ยวนิเวศในป่าชุมชน: สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวนิเวศในป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้และเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของป่าไม้

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางที่ ๓: การบริหารจัดการที่ดินป่าไม้อย่างเป็นระบบ เป็นธรรม

(๑) ใช้ GIS สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน:

- ใช้ GIS ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (น้ำท่วม การเลื่อนไหลของดิน) เพื่อการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ
- สร้างแผนที่ความเสี่ยง (Hazard Maps) เพื่อการวางแผนการใช้ที่ดินและการจัดการป่าไม้

(๒) บูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ: ประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ (เช่น กรมพัฒนาที่ดิน กรมอุตุนิยมวิทยา) เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างบูรณาการ

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางที่ ๔: ส่งเสริมการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมและเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ

(๑) ปลูกป่าด้วยพันธุ์ไม้พื้นเมืองที่หลากหลาย:

- ส่งเสริมการปลูกป่าด้วยพันธุ์ไม้พื้นเมืองที่หลากหลาย (Mixed Forests) แทนการปลูกป่าแบบเดี่ยวพันธุ์ (Monoculture) เพื่อเพิ่มความสามารถในการป้องกันภัยพิบัติ
- เลือกพันธุ์ไม้ที่มีรากลึกและหลากหลาย เพื่อการยึดเหนี่ยวของดินที่ดีขึ้น

(๒) ป่าริมน้ำ:

- ส่งเสริมการฟื้นฟูป่าริมน้ำ (Riparian Forests) เพื่อการชะลอการไหลของน้ำและการลดความรุนแรงของน้ำท่วม

- ปลูกป่าตามช่องน้ำและพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อการกรองตะกอนและการปรับปรุงคุณภาพน้ำ

(๓) ปรับปรุงดินในพื้นที่เสื่อมสภาพ:

- ใช้พืชปกคลุมและการเพิ่มสารอินทรีย์เพื่อการปรับปรุงดินในพื้นที่เสื่อมสภาพหรือหลังจากไฟป่า

- สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีการปรับปรุงดิน (เช่น Soil Rehabilitation) เพื่อการฟื้นฟูกำลังความสามารถในการซึมผ่านของน้ำ

(๔) สร้างเขื่อนเล็ก (Check Dams):

- ส่งเสริมการสร้างเขื่อนเล็กในพื้นที่ลุ่มน้ำเพื่อการชะลอการไหลของน้ำและการเพิ่มการซึมผ่านของน้ำ

- ใช้วัสดุท้องถิ่นและวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (เช่น Crib Works, Gabions)

ข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางที่ ๕: ส่งเสริมและพัฒนาการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและเขตชนบท

(๑) พัฒนาป่าในเมือง:

- ส่งเสริมการพัฒนาป่าเมือง (Urban Forests) เพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในเขตเมือง

- ปลูกป่าเมืองเพื่อการชะลอการไหลของน้ำฝนและการลดความรุนแรงของน้ำท่วมในเขตเมือง

(๒) สร้างเขตสีเขียวตามลำธารและช่องน้ำ:

- ส่งเสริมการสร้างเขตสีเขียวตามลำธารและช่องน้ำเพื่อป้องกันการกัดเซาะและการลดความรุนแรงของน้ำท่วม

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ

(๑) ความร่วมมือกับญี่ปุ่น:

- ส่งเสริมความร่วมมือกับญี่ปุ่นในการถ่ายทอดเทคโนโลยี Eco-DRR และการพัฒนาโครงการ

- เข้าร่วมในเครือข่ายข้อมูล (Information Hub) ที่ FFPRI กำลังพัฒนา

(๒) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับประเทศอื่น:

- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับประเทศเวียดนามและประเทศอื่นๆ ในการจัดการภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้

- เรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศอื่นในการจัดการน้ำท่วมและการเลื่อนไหลของดิน

(๓) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล:

- ส่งเสริมการฝึกอบรมและการพัฒนาทักษะสำหรับเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ในการใช้เทคโนโลยี Remote Sensing, GIS และแอปพลิเคชันอื่นๆ

- ส่งเสริมการส่งตัวแทนของกรมป่าไม้ไปศึกษาดูงานในญี่ปุ่นและประเทศอื่นๆ

การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ด้าน F-DRR ในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๐๒๖ ที่โตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ได้ให้ข้อมูลและแนวทางที่มีคุณค่าสำหรับการจัดการป่าไม้เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การนำแนวทาง Eco-DRR มาใช้ร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Remote Sensing, GIS) และความร่วมมือระหว่างประเทศ จะช่วยให้กรมป่าไม้สามารถบรรลุเป้าหมายในการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้และลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมนี้สามารถนำไปบูรณาการเข้าสู่แผนปฏิบัติราชการ ๕ ปีของกรมป่าไม้ เพื่อการบรรลุเป้าหมายของกรมและประเทศไทยในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นายปรีชา องค์กรประเสริฐ)
ผู้อำนวยการสำนักการป่าไม้ต่างประเทศ